מסורת הש"ס עם הוספות

א) זבחים יג:, ב) עי' תוס' יומא לג. ד"ה אפילו, ג) [לקמן ה:], ד) [ס נח.], ה) [זבחים יב: ע"ש], ו) [זבחים נח:], ז) [לעיל יח:], ח) עי' תוס' מנחות מט. ד"ה ת"ל (ש"מ), ט) לעיל נו:, י) כמו בשבועות ט סע"א, כ) עי' תוס' מנחות מט. ד"ה ת"ל, ל) עי' יומא לג סע"ב ופסחים נט:, מ) עמוד ב.

גליון הש"ס

במשנה דם החטאת קודם לדם עולה. עי' לעיל דף ו ע"ב ובמוס' ד"ה ניתנה:

תורה אור השלם

א) מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה: (במדבר כח, כג)

ב) כָּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיי עַל עוֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ: (במדבר כח, כד)

ליקוטי רש"י

מלבד עולת הבקר. מלבד משמע למחר שהקרבתם התמיד מקריבו המוספין וקא דלרבינו מאי לעולת התמיד קרא ימיה למילף דנסכיו שבאו אחר תמיד הקריבה הכתוב ומכלן אתה למד לכל התמידין (ברכות נא:). מלבד משמע למחר שהקרבתם התמיד מקריב המוספין וקא דרשינן מאי לעולת התמיד קרא ימיה הוא מאי למילף דנסכיו שהוא מדיר הקרימו הכתוב ומכלן אתה למד לכל התמידין (רשב"ם פסחים קיד:). אשר עולת התמיד יעשו. למקצת אתה לעולת התמיד ולא לכל התמידין בכל מקום היה קדמה זוז ענה אף דנסכי מקום מדיר קודם לתמיד משמע אתה לעולת התמיד שהיתה כבר (תוספות יב:). השלמים קודמין לבכור. שם שניהם שותפים (נעזר לעיתים ולקרבן). [לעיל יא:]. מנחת חוטא. הבא על מנת להקריב מקדש ומטעות נעלות ומטעות ניעוי לכתיב התם ואם לא מצינו ידו לשמי מוריש וגו' (ויקרא ה) [פושה טו].

הגהות וציונים

א) צ"ל ימים, וכן בסמוך לשבעת ימים (כה"ר:) ב) עי' תוס' לקמן דיש ע"ב השייך לכאן: ג) יש להוסיף חטאת בחמה קודמת לעולת בחמה (ש"מ). ועי' תוס' לקמן צ. ד"ה חטאת בחמה השייך לכאן. וראה השלמות: ד) תדירות דידיה (ש"מ): ה) צ"ל שאמרתי לך באלה של מעלה שהתדיר קודם (שכה"י:) ו) ברע"ב שצריכים: ז) תיבת "כולה" נמחק (ש"מ): ח) צ"ל שנאמר בו יסוד. צ"ק (גליון) עי"ש. וכ"ה ברע"ב: ט) אינו מעון אלא (ש"מ): י) בש"מ נוסף ומיני דמים כפרתו מרובה: כ) צ"ל מפריש (ש"מ, וכ"ה ברע"ב): ל) יש להוסיף וצריכא דמוספין (ש"מ, צ"ק): מ) צ"ל א"נ משום דס"ד דהמקשה שהוא מעכב הילכך פריך מברייתא דלשון שלא יהא דבר קודם משמע טפי עיכובא מ"ישנה דמתניתין והשתא ניחא. צ"ק (וכן הוא בתוס' יומא לד. ד"ה העולה, ע"ש) (גליון): נ) מקמי מלבד עולת (ש"מ): ס) בש"מ נוסף אלא על כרחך שם חטאת מרצה ה"נ שם אשם מרצה ויש לומר: ע) בש"מ נוסף ואת תינה חטאת החוף עולת העוף מאי איכא למימר דהוא כולה כליל ואכ"מ למה יקדים מעשר ממנה י"ל כיון דקרמה וכו' (וברש"י ליתא): פ) בשאר כת"י "דלעיל בפ' איזהו מקומן (נא:) מרבינן כל דמים לשפיכת שיריים כמו בחטאת", (ועי' שם בתוס' ד"ה תנן, ועי' רש"ש):

מסכת מקוואות
פרק א' משנה א'

שֵׁשׁ מַעֲלוֹת בַּמִּקְוָאוֹת, זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ, וְזוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ. מֵי גְבָאִים, שְׁתָּה טָמֵא וְשָׁתָה טָהוֹר, טָמֵא. שְׁתָּה טָמֵא וּמִלֹּא בִכְלִי טָהוֹר, טָמֵא. שְׁתָּה טָמֵא וְנָפַל כְּבָר שֶׁל תְּרוּמָה, אִם הֻדְּיוּ, טְמֵאִים. וְאִם לֹא הֻדְּיוּ, טְהוֹרִים:

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי' פ"ט מהלכות ממרים ומוסיפין הל"כ:
ב ג מיי' שם פ"ה הל"ח:
ג ד מיי' שם הל"ח:
ד ה מיי' שם הל"י:
ה ו מיי' שם הל"ו:

שיטה מקובצת
פרק עשירי

גמרא מתני'. חטאת קודמת לאשם מפני שדמה ניתן וכו'. תימה אמאי לא קאמר חטאת קודמת לאשם שכן מרצה כדאמרי לגבי עולה. ר"ל דאשם נמי מרצה אחייבי לאוין אבל עולה אינה מרצה אלא על חייבי עשה בלבד. (הר"ף ד"ל):

מפני שדמה ניתן ועל ד' קרנות על היסוד. ס"ה ועל היסוד שפיכת שיריים ובאשם לא מצינו שנאמרו. ונקשה דהא לעיל[ב] בפרק ב"ש (ל:) מוכח בהדיא דאשם טעון שפיכת שיריים ליסוד. וכ"ת דלא נאמרו ר"ל לא נאמרו בהדיא מה בכך מ"מ איתנהו ביה מה לי אי אתיא מדרשה או מכתיבה ביה בהדיא הא לא קפיד אלא על מאי דיש בזה טפי מבזה. לכך נראה דלא יהיב טעמא למילתיה אלא מדמה ניתן על הקרנות אבל על היסוד איתיה נמי באשם. וא"ת א"כ אמאי אמר ועל היסוד כיון דאיתיה באשם, י"ל דה"ק חטאת מקודשת מאשם מפני שדמה ניתן על הקרנות וג"כ הוא טעון שפיכת שיריים כמו אשם שלא תאמר כשם שחטאת קודם לאשם מפני שדמה ניתן על הקרנות כך נמי אשם מקודש מחטאת מפני שהוא טעון שפיכת שיריים ליסוד לכך קאמר ועל היסוד שטעון שפיכת שיריים על היסוד כמו אשם. אבל אין לומר מפני שהוא מרצה כדלעיל גבי עולה מפני שאשם נמי מרצה. כך נראה למורי ז"ל:

ונאכל כהנים. פי' ומעשר בהמה נאכל לכל אדם.

(מספר ישן):

תוס' ד"ה מעשר. בסוה"ד. **ושמא באימורין שני בשמעא דמין זבח.** ואין להקשות א"כ לימא האי טעמא דמין זבח ותו לא. דלא סגי בהאי טעמא לגבי חטאת מפני שמכפרת. (הר"ף ד"ל):

כָּל הַתָּדִיר. שֶׁבָּא מִקְּרִיבָה מִלְּמַטָּה, וְכֵן כּוּפֹה: מִשֶּׁבָּד עוֹלַת הַבֹּקֶר. הָעֲשָׂרוֹנִים שֶׁבָּאוּ עִמָּהּ: תַּעֲשׂוּ. לְשׁוֹן הֹוֶה: עַל יָדוֹ. עַל יְדֵי מִי שֶׁהוּא מֵבִיא אֶת הַתָּמִיד: בְּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ. לְשׁוֹן הֹוֶה: לְמִנְחָתָהּ. שֶׁל תָּמִיד: וְנִסְכָּהּ. שֶׁל תָּמִיד: כָּל הַתָּדִיר קוֹדֵם אֶת הַבִּירוֹ. הַתְמִידִין קוֹדְמִין לַמּוּסָפִין, מוּסְפֵי שַׁבָּת קוֹדְמִין לְמוּסְפֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ, מוּסְפֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ קוֹדְמִין לְמוּסְפֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר: מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעוֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה: **גמ'** מְנָא לָן. מִנָּא לָן, כִּדְקָאָמַר טַעְמָא מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר. דִּילְמָא תְּמִידִין הֵן דְּקָדְמוּ לְמוּסָפִין מִשּׁוּם דְּתִדִּירִי, מוּסָפִין לְמוּסָפִין מְנָא לָן. א"ר אִילְעָא, דְּאָמַר קְרָא כ 'בְּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים', אֱלֶּה בְּאֵלֶּה. וְהַאי מִיבָּעֵי לֵיה לְגוּפֵיהּ. אִם כֵּן, נִיכְתּוֹב 'אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם'. אִי כְּתַב 'אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת הַיָּמִים'[ס], הָוֶה אָמֵינָא אֵלֶּה לְשִׁבְעַת הַיָּמִים (אִין, מִידֵי אַחֲרִינָא לָא). 'לַיּוֹם' כְּתִיב. וְאִבַּעְיָא אֵימָא אֵלֶּה לַיּוֹם, אֲבָל שְׁאָר יוֹמֵי לָא יָדַעְנָא כַּמָּה. אֲמַר קְרָא 'תַּעֲשׂוּ', עֲשִׂיהוּ כָּל הָעֲשִׂיּוֹת שָׁווֹת. אַבַּיֵי אָמַר, מִגּוּפֵהּ דִּקְרָא, אִם כֵּן, לֵימָא קְרָא 'מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר' וְתִישְׁתּוֹק, 'אֲשֶׁר לְעוֹלַת הַתָּמִיד' לְמָה לִי, לְמֵימַר דְּהָהּ דְּתַדִּירָא תִּיקְדּוֹם: **מתני'** כָּל מְחֻבָּרוֹ קוֹדֵם אֶת חֲבֵירוֹ. דַּם הַחַטָּאת קוֹדֵם לְדַם הָעוֹלָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְרַצֶּה. אֵיבְרֵי עוֹלָה קוֹדְמִין לְאֵימוּרֵי חַטָּאת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלִיל לָאִישִׁים. חַטָּאת קוֹדֶמֶת לְאָשָׁם, מִפְּנֵי שֶׁדָּמָהּ נִיתָּן עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת וְעַל הַיְסוֹד. אָשָׁם קוֹדֵם לְתוֹדָה וְאַיִל נָזִיר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. תּוֹדָה וְאַיִל נָזִיר קוֹדְמִים לִשְׁלָמִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד וּטְעוּנִין לֶחֶם. הַשְּׁלָמִים קוֹדְמִין לַבְּכוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהֵן טְעוּנִין סְמִיכָה [וּסְמִיכָה] וּנְסָכִים וּתְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק. הַבְּכוֹר קוֹדֵם לַמַּעֲשֵׂר, מִפְּנֵי שֶׁקִּדּוּשׁוֹ מֵרֶחֶם וְנֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. הַמַּעֲשֵׂר קוֹדֵם לָעוֹפוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא זֶבַח וְיֵשׁ בּוֹ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. הָעוֹפוֹת קוֹדְמִין לַמִּנְחוֹת, מִפְּנֵי דָּמוֹ וְאֵימוּרָיו. הָעוֹפוֹת קוֹדְמִין לַמִּנְחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִינֵי דָמִים[מ]. מִנְחַת חוֹטֵא קוֹדֶמֶת לְמִנְחַת נְדָבָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָּא עַל חֵטְא. [ע] חַטַּאת הָעוֹף קוֹדֶמֶת לְעוֹלַת הָעוֹף, וְכֵן בְּהֶקְדֵּישָׁהּ:

כָּל הַתָּדִיר [ס]א'מְחֻבָּרוֹ קוֹדֵם אֶת חֲבֵירוֹ[ס]. ב'הַתְּמִידִין קוֹדְמִין לַמּוּסָפִין, [ד]מוּסְפֵי שַׁבָּת קוֹדְמִין לְמוּסְפֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ, מוּסְפֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ קוֹדְמִין לְמוּסְפֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר [א] 'מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעוֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה': **גמ'** מְנָא לָן. מִנָּא לָן, כִּדְקָאָמַר טַעְמָא מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר. דִּילְמָא תְּמִידִין הֵן דְּקָדְמוּ לְמוּסָפִין מִשּׁוּם דְּתִדִּירִי, מוּסָפִין לְמוּסָפִין מְנָא לָן. א"ר אִילְעָא, דְּאָמַר קְרָא [ב] 'בְּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים', אֱלֶּה בְּאֵלֶּה. וְהַאי מִיבָּעֵי לֵיה לְגוּפֵיהּ. אִם כֵּן, נִיכְתּוֹב 'אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם'. אִי כְּתַב 'אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת הַיָּמִים'[ס], הָוֶה אָמֵינָא אֵלֶּה לְשִׁבְעַת הַיָּמִים (אִין, מִידֵי אַחֲרִינָא לָא). 'לַיּוֹם' כְּתִיב. וְאִבַּעְיָא אֵימָא אֵלֶּה לַיּוֹם, אֲבָל שְׁאָר יוֹמֵי לָא יָדַעְנָא כַּמָּה. אֲמַר קְרָא 'תַּעֲשׂוּ', עֲשִׂיהוּ כָּל הָעֲשִׂיּוֹת שָׁווֹת. [ג]אַבַּיֵי אָמַר, מִגּוּפֵהּ דִּקְרָא, אִם כֵּן, לֵימָא קְרָא 'מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר' וְתִישְׁתּוֹק, 'אֲשֶׁר לְעוֹלַת הַתָּמִיד' לְמָה לִי, לְמֵימַר דְּהָהּ דְּתַדִּירָא תִּיקְדּוֹם: **מתני'** [ב]כָּל הַמְּקוּדָּשׁ מְחֻבָּרוֹ קוֹדֵם אֶת חֲבֵירוֹ. [ס]דַּם הַחַטָּאת קוֹדֵם לְדַם הָעוֹלָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְרַצֶּה. אֵיבְרֵי עוֹלָה קוֹדְמִין לְאֵימוּרֵי חַטָּאת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלִיל לָאִישִׁים. חַטָּאת קוֹדֶמֶת לְאָשָׁם, מִפְּנֵי שֶׁדָּמָהּ נִיתָּן עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת וְעַל הַיְסוֹד. אָשָׁם קוֹדֵם לְתוֹדָה וְאַיִל נָזִיר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. תּוֹדָה וְאַיִל נָזִיר קוֹדְמִים לִשְׁלָמִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד וּטְעוּנִין לֶחֶם. [ו]הַשְּׁלָמִים קוֹדְמִין לַבְּכוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהֵן טְעוּנִין סְמִיכָה [וּסְמִיכָה] וּנְסָכִים וּתְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק. הַבְּכוֹר קוֹדֵם לַמַּעֲשֵׂר, מִפְּנֵי שֶׁקִּדּוּשׁוֹ מֵרֶחֶם וְנֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. הַמַּעֲשֵׂר קוֹדֵם לָעוֹפוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא זֶבַח וְיֵשׁ בּוֹ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. הָעוֹפוֹת קוֹדְמִין לַמִּנְחוֹת, מִפְּנֵי דָּמוֹ וְאֵימוּרָיו. הָעוֹפוֹת קוֹדְמִין לַמִּנְחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִינֵי דָמִים[מ]. [ח]מִנְחַת חוֹטֵא קוֹדֶמֶת לְמִנְחַת נְדָבָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָּא עַל חֵטְא. [ט] חַטַּאת הָעוֹף קוֹדֶמֶת לְעוֹלַת הָעוֹף, וְכֵן בְּהֶקְדֵּישָׁהּ:

גמ'

כְּלָל הַתָּדִיר. שֶׁבָּא מִקְּרִיבָה מִלְּמַטָּה, וְכֵן כּוּפֹה: מִשֶּׁבָּד עוֹלַת הַבֹּקֶר. הָעֲשָׂרוֹנִים שֶׁבָּאוּ עִמָּהּ: תַּעֲשׂוּ. לְשׁוֹן הֹוֶה: עַל יָדוֹ. עַל יְדֵי מִי שֶׁהוּא מֵבִיא אֶת הַתָּמִיד: בְּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ. לְשׁוֹן הֹוֶה: לְמִנְחָתָהּ. שֶׁל תָּמִיד: וְנִסְכָּהּ. שֶׁל תָּמִיד: כָּל הַתָּדִיר קוֹדֵם אֶת חֲבֵירוֹ. הַתְמִידִין קוֹדְמִין לַמּוּסָפִין, מוּסְפֵי שַׁבָּת קוֹדְמִין לְמוּסְפֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ, מוּסְפֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ קוֹדְמִין לְמוּסְפֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר: מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעוֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה: **גמ'** מְנָא לָן. מִנָּא לָן, כִּדְקָאָמַר טַעְמָא מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר. דִּילְמָא תְּמִידִין הֵן דְּקָדְמוּ לְמוּסָפִין מִשּׁוּם דְּתִדִּירִי, מוּסָפִין לְמוּסָפִין מְנָא לָן. א"ר אִילְעָא, דְּאָמַר קְרָא 'בְּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים', אֱלֶּה בְּאֵלֶּה. וְהַאי מִיבָּעֵי לֵיה לְגוּפֵיהּ. אִם כֵּן, נִיכְתּוֹב 'אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם'. אִי כְּתַב 'אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת הַיָּמִים', הָוֶה אָמֵינָא אֵלֶּה לְשִׁבְעַת הַיָּמִים (אִין, מִידֵי אַחֲרִינָא לָא). 'לַיּוֹם' כְּתִיב. וְאִבַּעְיָא אֵימָא אֵלֶּה לַיּוֹם, אֲבָל שְׁאָר יוֹמֵי לָא יָדַעְנָא כַּמָּה. אֲמַר קְרָא 'תַּעֲשׂוּ', עֲשִׂיהוּ כָּל הָעֲשִׂיּוֹת שָׁווֹת. אַבַּיֵי אָמַר, מִגּוּפֵהּ דִּקְרָא, אִם כֵּן, לֵימָא קְרָא 'מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר' וְתִישְׁתּוֹק, 'אֲשֶׁר לְעוֹלַת הַתָּמִיד' לְמָה לִי, לְמֵימַר דְּהָהּ דְּתַדִּירָא תִּיקְדּוֹם: **מתני'** כָּל מְחֻבָּרוֹ קוֹדֵם אֶת חֲבֵירוֹ. דַּם הַחַטָּאת קוֹדֵם לְדַם הָעוֹלָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְרַצֶּה. אֵיבְרֵי עוֹלָה קוֹדְמִין לְאֵימוּרֵי חַטָּאת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלִיל לָאִישִׁים. חַטָּאת קוֹדֶמֶת לְאָשָׁם, מִפְּנֵי שֶׁדָּמָהּ נִיתָּן עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת וְעַל הַיְסוֹד. אָשָׁם קוֹדֵם לְתוֹדָה וְאַיִל נָזִיר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. תּוֹדָה וְאַיִל נָזִיר קוֹדְמִים לִשְׁלָמִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד וּטְעוּנִין לֶחֶם. הַשְּׁלָמִים קוֹדְמִין לַבְּכוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהֵן טְעוּנִין סְמִיכָה [וּסְמִיכָה] וּנְסָכִים וּתְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק. הַבְּכוֹר קוֹדֵם לַמַּעֲשֵׂר, מִפְּנֵי שֶׁקִּדּוּשׁוֹ מֵרֶחֶם וְנֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. הַמַּעֲשֵׂר קוֹדֵם לָעוֹפוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא זֶבַח וְיֵשׁ בּוֹ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. הָעוֹפוֹת קוֹדְמִין לַמִּנְחוֹת, מִפְּנֵי דָּמוֹ וְאֵימוּרָיו. הָעוֹפוֹת קוֹדְמִין לַמִּנְחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִינֵי דָמִים[מ]. מִנְחַת חוֹטֵא קוֹדֶמֶת לְמִנְחַת נְדָבָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָּא עַל חֵטְא. [ע] חַטַּאת הָעוֹף קוֹדֶמֶת לְעוֹלַת הָעוֹף, וְכֵן בְּהֶקְדֵּישָׁהּ:

גמ'

כְּלָל הַתָּדִיר. שֶׁבָּא מִקְּרִיבָה מִלְּמַטָּה, וְכֵן כּוּפֹה: מִשֶּׁבָּד עוֹלַת הַבֹּקֶר. הָעֲשָׂרוֹנִים שֶׁבָּאוּ עִמָּהּ: תַּעֲשׂוּ. לְשׁוֹן הֹוֶה: עַל יָדוֹ. עַל יְדֵי מִי שֶׁהוּא מֵבִיא אֶת הַתָּמִיד: בְּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ. לְשׁוֹן הֹוֶה: לְמִנְחָתָהּ. שֶׁל תָּמִיד: וְנִסְכָּהּ. שֶׁל תָּמִיד: כָּל הַתָּדִיר קוֹדֵם אֶת חֲבֵירוֹ. הַתְמִידִין קוֹדְמִין לַמּוּסָפִין, מוּסְפֵי שַׁבָּת קוֹדְמִין לְמוּסְפֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ, מוּסְפֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ קוֹדְמִין לְמוּסְפֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר: מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעוֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה: **גמ'** מְנָא לָן. מִנָּא לָן, כִּדְקָאָמַר טַעְמָא מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר. דִּילְמָא תְּמִידִין הֵן דְּקָדְמוּ לְמוּסָפִין מִשּׁוּם דְּתִדִּירִי, מוּסָפִין לְמוּסָפִין מְנָא לָן. א"ר אִילְעָא, דְּאָמַר קְרָא 'בְּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים', אֱלֶּה בְּאֵלֶּה. וְהַאי מִיבָּעֵי לֵיה לְגוּפֵיהּ. אִם כֵּן, נִיכְתּוֹב 'אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם'. אִי כְּתַב 'אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת הַיָּמִים', הָוֶה אָמֵינָא אֵלֶּה לְשִׁבְעַת הַיָּמִים (אִין, מִידֵי אַחֲרִינָא לָא). 'לַיּוֹם' כְּתִיב. וְאִבַּעְיָא אֵימָא אֵלֶּה לַיּוֹם, אֲבָל שְׁאָר יוֹמֵי לָא יָדַעְנָא כַּמָּה. אֲמַר קְרָא 'תַּעֲשׂוּ', עֲשִׂיהוּ כָּל הָעֲשִׂיּוֹת שָׁווֹת. אַבַּיֵי אָמַר, מִגּוּפֵהּ דִּקְרָא, אִם כֵּן, לֵימָא קְרָא 'מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר' וְתִישְׁתּוֹק, 'אֲשֶׁר לְעוֹלַת הַתָּמִיד' לְמָה לִי, לְמֵימַר דְּהָהּ דְּתַדִּירָא תִּיקְדּוֹם: **מתני'** כָּל מְחֻבָּרוֹ קוֹדֵם אֶת חֲבֵירוֹ. דַּם הַחַטָּאת קוֹדֵם לְדַם הָעוֹלָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְרַצֶּה. אֵיבְרֵי עוֹלָה קוֹדְמִין לְאֵימוּרֵי חַטָּאת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלִיל לָאִישִׁים. חַטָּאת קוֹדֶמֶת לְאָשָׁם, מִפְּנֵי שֶׁדָּמָהּ נִיתָּן עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת וְעַל הַיְסוֹד. אָשָׁם קוֹדֵם לְתוֹדָה וְאַיִל נָזִיר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. תּוֹדָה וְאַיִל נָזִיר קוֹדְמִים לִשְׁלָמִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד וּטְעוּנִין לֶחֶם. הַשְּׁלָמִים קוֹדְמִין לַבְּכוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהֵן טְעוּנִין סְמִיכָה [וּסְמִיכָה] וּנְסָכִים וּתְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק. הַבְּכוֹר קוֹדֵם לַמַּעֲשֵׂר, מִפְּנֵי שֶׁקִּדּוּשׁוֹ מֵרֶחֶם וְנֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. הַמַּעֲשֵׂר קוֹדֵם לָעוֹפוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא זֶבַח וְיֵשׁ בּוֹ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. הָעוֹפוֹת קוֹדְמִין לַמִּנְחוֹת, מִפְּנֵי דָּמוֹ וְאֵימוּרָיו. הָעוֹפוֹת קוֹדְמִין לַמִּנְחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִינֵי דָמִים[מ]. מִנְחַת חוֹטֵא קוֹדֶמֶת לְמִנְחַת נְדָבָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָּא עַל חֵטְא. [ע] חַטַּאת הָעוֹף קוֹדֶמֶת לְעוֹלַת הָעוֹף, וְכֵן בְּהֶקְדֵּישָׁהּ:

גמ'

מְנָא לָן, דְּבִדְקָתָנֵי מַעֲמָא. כְּלָל נִיתָּא, שֶׁהַטַּעַם מְפוֹרָשׁ בְּמַשְׁנָה; אֲבָל בְּשֶׁמַּעְתָּא דְּקַמַּיְיתָא דְּתַמְרָא (דף כ.) קַשָּׁה, דְּקָאָמַר 'מִנְּלָן, דִּכְתִיב וְיָצָא בַּקְּרִי', וְלָא קָתָנֵי הָכִי? לְמִיכְתְּבִי 'מִנְּלָן' מַאי מְפוֹרָשׁ שְׁמוֹ הַטַּעַם מִינּוֹ מְפוֹרָשׁ בְּמַשְׁנָה:

אֶשָּׁם קוֹדֵם לְתוֹדָה וְאַיִל נָזִיר מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. הָא כְּלָל קָאָמַר טַעְמָא מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְרַצֶּה, מִשּׁוּם דְּחִיקָא לֵיהּ מִשָּׁם נָזִיר וְנַמְשֵׁךְ מִמֶּנּוּ לְתוֹדָה, וְלָא קָתָנֵי הָכִי? לְמִיכְתְּבִי 'מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָדְשֵׁי קָדָשִׁים' מַאי מְפוֹרָשׁ בְּמַשְׁנָה:

בְּמָה אִשָּׁה קוֹדֶמֶת לְבִתָּהּ, כְּדְתָנֵי פְּ"ק (דף ז.). וּמִיהוּ גַּבֵּי חַטַּאת קָאָמַר טַעְמָא דְּחִיקָא לֵיהּ מִשָּׁם נָזִיר וְנַמְשֵׁךְ מִמֶּנּוּ לְתוֹדָה, מִשּׁוּם דְּחִיקָא לֵיהּ בְּטַעְמָא דְּמִנְחָה, וְאִיל נָזִיר מִקּוּדָּשִׁין, דְּטְעוּנִין לֶחֶם, כְּדְאָמַר בְּגִמָּרָא[מ]:

כַּעֲשֶׂר קוֹדֵם לְעוֹפוֹת מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִן זֶבַח וְיֵשׁ בּוֹ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, דְּמוֹ וְאֵימוּרָיו. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּחַטַּאת הָעוֹף שֶׁאֵין לַמִּזְבֵּחַ אֶלָּא דָּמָהּ [מ], וְכֵיוָן דְּקִדְּמָה לְעוֹלַת הָעוֹף מַאי טַעְמָא, דְּחַמְרָא דְּקוֹדְמִים לְעוֹלַת הָעוֹף קוֹדְמִין לְבִכּוֹרוֹת וְלַמַּעֲשֵׂר, וְלָא? וּמִיהוּ גַּבֵּי חַטַּאת קָאָמַר טַעְמָא דְּחִיקָא לֵיהּ מִשָּׁם נָזִיר וְנַמְשֵׁךְ מִמֶּנּוּ לְתוֹדָה, מִשּׁוּם דְּחִיקָא לֵיהּ בְּטַעְמָא דְּמִנְחָה, וְאִיל נָזִיר מִקּוּדָּשִׁין, דְּטְעוּנִין לֶחֶם, כְּדְאָמַר בְּגִמָּרָא[מ]: